

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054, Artikelnummer 2024-x-xxxx
Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

Socialstyrelsens allmänna råd om yrkesmässig hygienisk verksamhet;

beslutade den xx xxxx 2024.

Tillämpningsområde

I dessa allmänna råd ges rekommendationer till stöd för tillämpningen av

- 2 kap. 2 och 3 §§ och 26 kap. 19 § miljöbalken, MB, och
- 4 – 7 §§ förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll, FVE.

De allmänna råden gäller för yrkesmässig hygienisk behandling som erbjuds allmänheten enligt 38 § 1 och 45 § 6 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Kunskap, 2 kap. 2 § MB

Den som bedriver yrkesmässig hygienisk verksamhet bör ha relevant kunskap om den eller de behandlingar som utförs samt om de instrument, verktyg och andra produkter som används i verksamheten.

Skyddsåtgärder, begränsningar och andra försiktighetsmått, 2 kap. 3 § MB

Åtgärder vid ingrepp och behandling

För att begränsa risken för överföring av smitta bör verksamhetsutövaren iaktta följande:

- Den som har sjukdom eller sår som skulle kunna innebära smittorisk för kunden i samband med en behandling bör inte utföra behandlingen.
- Speciella arbetskläder bör användas. Vid behandlingsmoment som innebär en förhöjd risk för smitta bör de vara kortärmade och bytas dagligen.

**HSLF-FS
2024:xx**

Utkom från trycket
den xx xxxx 2024

- Underarmar och händer bör hållas fria från armbandsur och smycken, bandage, förband, stödskenor eller motsvarande.
- Naglar bör skötas så att en god handhygien kan tillämpas.
- Händerna bör tvättas med vatten och flytande tvål före desinfektion, om de är eller kan antas vara smutsiga. Detsamma bör gälla för underarmarna om de riskerar att komma i kontakt med behandlingsområdet.
- Vid behandlingsmoment som innebär en förhöjd risk för smitta bör händerna desinfekteras med ett alkoholbaserat handdesinfektionsmedel, eller något annat medel med motsvarande effekt, omedelbart före och efter behandlingsmomentet. Händerna bör vara torra innan de desinfekteras. Detsamma bör gälla för underarmarna om de riskerar att komma i kontakt med behandlingsområdet.
- Engångshandskar anpassade för ändamålet bör användas vid behandling som penetrerar hud eller slemhinna. Vid hål eller skador på en handske bör den bytas ut.
- Den som utför en behandling bör vara uppmärksam på eventuella sjukdomar, sår, allergier eller skador hos kunden och göra en bedömning av om en behandling kan utföras utan risk för överföring av smitta.
- Hud eller slemhinna som ska penetreras bör vara ren och fri från sår. Huden eller slemhinnan bör desinfekteras innan den penetreras.

Grad av renhet för instrument och redskap som är avsedda att användas flera gånger

För att begränsa risken för överföring av smitta bör verksamhetsutövaren iaktta följande för instrument och redskap som är avsedda att användas flera gånger:

- Alla instrument och redskap bör rengöras mekaniskt.
- Instrument och redskap som kan komma i kontakt med slemhinna eller skadad hud, utan att avsikten är att dessa penetreras, bör desinfekteras.
- Instrument och redskap som penetrerar hud eller slemhinna bör desinfekteras och steriliseras.

Desinfektion av instrument och redskap bör göras genom värmedesinfektion.

Skalpell- och rakblad bör vara av engångstyp.

Hantering av instrument, redskap och andra produkter

Instrument, redskap och produkter som används vid yrkesmässig hygienisk verksamhet bör vara av sådan beskaffenhet och skötas så att risken för överföring av smitta begränsas. Det innebär bl.a. följande:

- Smycken som appliceras vid håltagning bör vara sterila.
- Instrument, redskap och smycken bör förvaras så att de behåller sin grad av renhet fram till att de används.
- En öppnad behållare för tatueringfärger bör hanteras och förvaras så att färgen skyddas mot kontaminering. När tatueringfärgerna bereds bör spädningvätskor, färgkoppar och instrument för blandning vara sterila.
- Efter tatuering bör överbliven färglösning inte återanvändas.

Lokalens utformning

En lokal som används för yrkesmässig hygienisk verksamhet bör vara placerad, utformad och skötas så att risken för olägenhet för människors hälsa begränsas. Det innebär bl.a. att lokalen

- inte bör användas till annan verksamhet än sådan som den är avsedd för,
- bör vara väl avskild om den ligger i anslutning till annan verksamhet eller bostad,
- bör vara utformad så att rengöring av ytor, instrument och redskap underlättas,
- bör vara utformad så att behandlingar där hud eller slemhinna penetreras kan utföras avskilt från andra typer av behandlingar, och
- bör ha en god luftkvalitet.

I lokalen bör det finnas

- lämpligt placerade tvättställ för behandlarens handtvätt som bör ha rinnande vatten och vara utrustade med flytande tvål, engångshanddukar och handdesinfektionsmedel,
- särskilda utrymmen med arbetsbänkar, rinnande vatten samt lämpliga anordningar för rengöring, desinfektion och sterilisering av instrument och redskap,
- ett särskilt utrymme för förvaring av rengjorda, desinfekterade eller sterila instrument och redskap, där produkter med olika grad av renhet förvaras åtskilda från varandra,
- ett ändamålsenligt städutrymme som är försett med utslagsvask och rinnande vatten,
- ett särskilt utrymme för personalens ombyte och förvaring av kläder, där arbetskläder och privata kläder förvaras åtskilda, och

- ett tillräckligt antal toaletter som är försedda med tvättställ med rinnande vatten, flytande tvål, engångshanddukar och handdesinfektionsmedel.

Egenkontroll, 26 kap. 19 § MB, 4 – 7 §§ FVE

Dokumenterade rutiner

Verksamhetsutövaren bör anpassa egenkontrollen till den aktuella verksamheten och, där det är relevant, ha dokumenterade rutiner för bl.a.

- upprätthållande av god hygien i samband med behandlingar,
- åtgärder för förebyggande av och hantering vid misstanke om smitta eller annan olägenhet för människors hälsa,
- fortlöpande underhåll av lokaler och inredning,
- städning, rengöring och skötsel av lokaler och utrustning samt för kontroll av dessa åtgärder,
- hantering och val av kemiska ämnen, och
- kommunikation med kunderna.

Dokumentationen bör hållas tillgänglig för tillsynsmyndigheten.

Information till kunden

Information om eventuella hälsorisker i samband med den hygieniska behandlingen bör lämnas till kunden innan behandlingen påbörjas.

Efter behandlingen bör kunden, i de delar det är relevant, få skriftlig information om

- speciell efterbehandling,
- hur behandlat område bör skötas, och
- vem kunden kan vända sig till vid eventuella komplikationer.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 mars 2025 och ersätter Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2006:4) om yrkesmässig hygienisk verksamhet.

Socialstyrelsen

OLIVIA WIGZELL

Louise Follin Johannesson